

оперативного кримінального аналізу для вирішення поточних та більш глобальних завдань розслідування. Саме у комплексі ці два види кримінального аналізу дозволяють створити передумови для ефективного виявлення та запобігання організованої злочинності та здійснення оперативно-розшукової діяльності у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Трофименко В.М. Теоретичні та правові основи диференціації кримінального процесу України.: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / В.М. Трофименко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 437 с.

2. Савченко А.В. Порівняльний аналіз кримінального законодавства України та федерального кримінального законодавства Сполучених Штатів Америки: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / А.В. Савченко; Київський національний ун-т внутрішніх справ. Київ, 2007. 36 с.

3. Про утворення територіального органу Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2019 року № 867. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2019-%D0%BF#Text>.

4. Фаріон О. Метод стратегічного кримінального аналізу загроз прикордонній безпеці України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Військові та технічні науки. № 2 (83). 2020. С. 223–241. URL: <https://orcid.org/0000-0001-6751-0468foleg71@ukr.net>.

5. Половніков В.В. Характеристика кримінального аналізу з урахуванням практики його використання в оперативно-розшуковій діяльності Державної прикордонної служби України. Наукові дослідження. № 34. 2017. С. 28–40.

Баб'як Ангеліна Олександрівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Неклеса О. В.,
викладач кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИМІНОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У сучасному цифровому світі тематика штучного інтелекту та сфера розробки інтелектуальних технологій є вкрай актуальними та важливими. Серед ключових переваг впровадження штучного інтелекту насамперед відзначається можливість звільнення людства від рутинної роботи та перехід до творчої діяльності, на яку машини не здатні. Однак його стрімкий розвиток поставило перед державою та

суспільством необхідність протистояти новим загрозам, пов'язаним із здатністю штучного інтелекту до саморозвитку, зокрема необхідність нормативного регулювання його діяльності та протидії загрозам, що виникають при його функціонуванні.

Визначено, що питання правового регулювання правосуб'єктності штучного інтелекту, не кажучи вже про вчинення ним юридично значимих дій, на сьогоднішній день залишається відкритим. В даний час почалося формування кримінологічних основ застосування штучного інтелекту, викликаних появою нових інтелектуальних технологій, що вимагає прийняття дій та рішень щодо запобігання можливим негативним проявам його використання та державному реагуванню на них. У тезі на основі аналізу історії виникнення та розвитку штучного інтелекту викладено його ключові характеристики, що несуть у собі кримінологічні ризики, визначено види кримінологічних ризиків застосування штучного інтелекту, запропоновано авторську класифікацію зазначених ризиків. Зокрема, виділено прямий та непрямий кримінологічні ризики застосування штучного інтелекту.

Виділяють кілька ключових галузей розвитку:

- великомасштабне машинне навчання – розробка алгоритмів навчання, і навіть масштабування існуючих алгоритмів до роботи з дуже великими наборами даних;

- глибоке навчання – модель, складена з вхідних «сигналів», таких як зображення або аудіо, та декількох захованих шарів підмоделі, які служать вхідними даними для наступного шару і, зрештою, вихідними даними або функцією активації;

- спільні системи – моделі та алгоритми, що допомагають розробляти автономні системи, які можуть працювати спільно з іншими системами та людьми [1];

- алгоритмічна теорія ігор та обчислювальний соціальний вибір – системи, які враховують економічні та соціальні аспекти;

Ця система являє собою напрямок розробки комп'ютерних функцій, пов'язаних з людським інтелектом, таких як міркування, навчання та вирішення проблем. Іншими словам – це перенесення людських можливостей мислення в площину комп'ютерних та інформаційних технологій. Вчені, які займаються цим питанням, посилено вивчають перспективи визнання та місце людини у такому світі.

Зауважимо, що вивчення юридичних аспектів, пов'язаних із суспільно небезпечними наслідками застосування, є самостійним пластом серйозних і досить глибоких кримінально-правових досліджень, результатом яких має стати формування концептуально новою правовою моделлю регулювання відносин у зазначеній сфері. Водночас у рамках цього дослідження авторами виділено ключові ризики (потенційні загрози) застосування, що, у свою чергу, має не лише послужити основою для подальших глибоких теоретичних

пошуків у кримінології, а й загалом стати імпульсом для проведення досліджень у рамках інших наук кримінального циклу.

Проведений аналіз тенденцій у галузі створення та використання дозволив нам виділити два види кримінологічних ризиків застосування – прямий та непрямий.

Прямий кримінологічний ризик застосування – ризик, пов’язаний з безпосереднім впливом на людину та громадянина тієї чи іншої небезпеки. До таких ризиків можна віднести:

- умисне вчинення системою суспільно небезпечного посягання на життя та здоров’я людини; свободу, честь та гідність особистості; конституційні права та свободи людини та громадянина; громадську безпеку; мир та безпека людства, що спричинило суспільно небезпечні наслідки;

- навмисні дії з програмним забезпеченням системи, що спричинили суспільно небезпечні наслідки.

Непрямий кримінологічний ризик застосування – ризик, пов’язаний з ненавмисними небезпеками в контексті застосування. До таких ризиків можна віднести [2].

- випадкові помилки у програмному забезпеченні системи (помилки, допущені розробником системи);

- помилки, вчинені системою в процесі його роботи (помилки, допущені системою).

Викладена у роботі інформація підтверджує існування високих кримінологічних ризиків застосування, ув’язнених як і самої інтелектуальної технології, і у слабкої теоретичної підготовленості кримінології до вивчення аналізованої проблеми.

У зв’язку з цим першочерговими бачаться заходи щодо створення федерального органу виконавчої влади України, що здійснює функції з вироблення державної політики, нормативно-правового регулювання, контролю та нагляду у сфері застосування, підготовки законодавства в галузі створення та використання, розроблення юридичних моделей попередження кримінального поведінки, зокрема визначення кримінологічних ризиків його застосування.

Список використаних джерел

1. Практичне застосування штучного інтелекту у кримінальному провадженні. О. В. Плахотнік. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. № 4. С. 45–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkc_2019_4_6.

2. Теоретичні підходи до визначення поняття та правового регулювання штучного інтелекту. С. Р. Корнеєва. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2021. Вип. 66 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2021_66_11.